Osvrt na tekst “Međugorje ne smije dijeliti Hrvate”

vjeraidjela.com/osvrt-na-tekst-medugorje-ne-smije-dijeliti-hrvate

Portal *Slobodna Dalmacija* objavio je 13. kolovoza 2018. god. kolumnu dr. sc. Ivice Šole, teologa i komunikologa, profesora na Odjelu za kulturologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, pod nazivom *Međugorje ne smije dijeliti Hrvate*. Temeljna ideja osvrta, ako smo ga dobro razumjeli, iako se u biti navodi samo u naslovu i zadnjim rečenicama, sastoji se u poticaju na razmišljanje kako nije dobro da *međugorski fenomen* toliko negativno utječe na jedinstvo Hrvata, pretpostavljamo i jedinstvo vjernika katolika, što bismo sa svoje strane svakako pozdravili i u tom svjetlu istaknuli veliku vrijednost napisanoga.

Međutim, na Međugorje očigledno svatko gleda *svojim naočalama,* što je dobro imati u vidu kod razvijanja navedene potrebe jedinstva, odnosno dobro je i važno poštovati drukčije mišljenje i nipošto zbog toga nekoga ne prezrijeti, ali je, čini nam se, važno i imati svoje i njega se ne ustezati – pristojno – iznijeti. U tom svjetlu, možda će se *međugorski fenomen* jednom u budućnosti, kada se o njemu bude moglo govoriti bez ostrašćenosti, pokazati kao izvrstan temelj takvim plodnim i međusobno uvažavajućim raspravama, pa će se netko sa zahvalnošću sjetiti i tog poticaja o jedinstvu koji je izišao iz autorova pera i koji je po sebi, ponavljamo, vrlo vrijedan. Želimo reći kako poštujemo sve što je Ivica Šola u tom osvrtu napisao, jer je to plod njegova iskustva i njegovih razmišljanja, ali nam se ipak taj njegov osvrt čini kontradiktoran u sebi.

Sažeto rečeno, on u više od dvije trećine teksta, prilično sarkastično i nižući argument za argumentom, pobija vjerodostojnost *međugorskih ukazanja,* a čitatelja vodi jedinom zaključku: da su *međugorska ukazanja* najobičnija laž, ali onda neočekivano doda kako je ta doktrinarna strana za njega potpuno nebitna, jer on u Međugorju osjeća mir i zdravu pobožnost, a to mu je dovoljno da to mjesto smatra svetištem i da ponovno dođe ondje *Kraljici Mira*.

Iako mu je nakana – poziv na jedinstvo Hrvata, kao što je rečeno, bila dobra, već se iz samih komentara na tom i na drugim portalima koji su taj njegov tekst prenijeli, vidjelo da je naivna i u ovom povijesnom trenutku neostvariva. Naime, vrlo je malo bilo onih koji su se složili s njegovim mišljenjem, a još je zapravo više razbuktao neprijateljstvo između onih koji promoviraju i onih koji opovrgavaju *međugorski fenomen,* jer su obje strane u tekstu mogle naći pojedine dijelove s kojima se slažu, ali daleko više one s kojima se ne slažu, te su najčešće tekst ocijenile šarlatanskim.

Ne bismo nipošto rekli da tekst zaslužuje takvu ocjenu, ali, slijedeći navedeno, proizlazi ipak da *Međugorska Gospa* nije *Kraljica Mira,* bez obzira koliko se to Šola trudio dokazati. Naprotiv, ako i postoji takav *blaženi mir,* o kojemu on svjedoči iz svoga iskustva, on je očigledno prostorno ograničen na samo Međugorje, dok se isto ne može reći za ona područja izvan njega. To se ponajviše odnosi na oštrinu i grubost zagovornika *međugorskih ukazanja,* odnosno na njihovo nimalo bratoljubno obrušavanje na sve one koji u ta *ukazanja* ne vjeruju, pa se pitamo kakvu oni to kršćansku (ne)ljubav nose sa sobom odlazeći iz te *Oaze Mira*.

No, još više je važno ono što je istaknuto u nekoliko komentara na Šolin tekst, a to je kako je itekako važna doktrinarna strana Međugorja i kako nikakvo dobro pastoralno djelovanje, ukoliko je uopće stvarno takvo, ne može naći svoje opravdanje ako je riječ o laži. Slažemo se s tim u potpunosti, iako se donekle može naći opravdanje i za autorovu stranu. Naime, činjenica je da su mnoga katolička svetišta, prolazeći sličan put kao i Međugorje, zapravo izrasla na sumnjivim temeljima, jednako kao što danas častimo neke svetce za koje nismo sigurni ni jesu li postojali, a kamoli da su činili silna čudesa koja im se pripisuju, pa u tom smislu Međugorje nije nikakva iznimka, ali držimo da su takve po sebi neistinite okolnosti mogle donijeti dobrih plodova u vremenima kada se do izvora nije moglo doći, no ne i danas, kada s nekoliko klikova mišem saznajemo sve o međugorskim manipulacijama. Drugim riječima, današnjem je čovjeku, i to s punim pravom, itekako važno da *fides* i *ratio* međusobno ne ratuju, nego naprotiv da budu nerazdruživi u Istini.

Još se više želimo kritički osvrnuti na vrijednost *blaženoga mira,* odnosno na *sakralni ugođaj* i *pobožnost u najčišćem obliku,* o kojem autor svjedoči iz svoga iskustva boravljenja u Međugorju. Crkva, naime, nikada nije pridavala važnost takvim emocionalnim iskustvima, jer su ona, ukoliko su zanemarila onu drugu razumsku stranu, redovito odlazila u vjerska zastranjenja. O tome svjedoče mnoga srednjovjekovna i kasnija društva i udruženja, koja je Crkva iz navedenih razloga morala zabraniti. Uz to, ne trebamo biti banalni pa navoditi kako već i nargila, bong ili joint mogu biti izvrsni *proizvođači mira,* kao i mnoštvo životnih iskustava u kojima su emocije ili isključiva

duhovnost u prvom planu, ali svakako želimo naglasiti da nam se taj argument, pogotovo jer je naveden kao protuteža doktrinarnoj i razumskoj strani Međugorja, čini pomalo naivan.

Ako ćemo ipak stvar pokušati staviti na višu i ozbiljniju razinu, odnosno imati u vidu da je ovdje riječ o jednom dubokom duhovnom doživljaju, koji se ne bi smio obezvrjeđivati navedenim usporedbama, opet ćemo doći do sličnih zaključaka. Naime, naravno da je važna produhovljenost u vjerničkom životu i da je jednako opasno kada bi ona izostala, a sve se svelo na razumsku stranu, no držimo da je baš zato nužno potrebno da obje budu uravnotežene. Ili kako bi to staro teološko pravilo reklo: *Lex orandi, lex credendi.*

Time zapravo dolazimo ponovno do navedene kontradikcije po kojoj Ivici Šoli nije bitno što je Međugorje utemeljeno na lažima, nego su isključivo važni dobri plodovi. Pitamo se nije li opasno i nije li teološki nezrelo razmišljati na takav način i poticati na to druge, jer po toj logici puno toga, što je suprotno učenju Crkve, može postati apsolutno prihvatljivo. Primjerice, po istom načelu netko može reći da osjeća potpuni mir u vježbama yoge, pri provođenju sungazinga ili u prakticiranju i korištenju nekih drugih istočnjačkih tehnika, te tvrditi da mu to pomaže u boljem razumijevanju katoličke vjere, no naravno da to ne može biti istina, jer je istočnjačka duhovnost nepoveziva s učenjem Katoličke Crkve. Slijedeći tu logiku, naime, vrlo brzo bi se došlo do zaključka da su sve religije jednake i do zanemarivanja istine da nas je samo Krist – Božji Sin, otkupio. Jednako tako i u Međugorju *najčišća pobožnost* koja je nikla na laži ne može biti prihvatljiva, jer jednako vodi do obezvrjeđivanja najvećih kršćanskih istina, posebno ispravne pobožnosti prema Blaženoj Djevici Mariji, i zato nam je taj argument neprihvatljiv.

Ovdje se želimo još samo kratko osvrnuti na uvodni dio kolumne, u kojem autor brani turističko-ugostiteljski razvoj Međugorja, navodeći da hodočasnici imaju svojih ljudskih potreba pa je normalno da one budu i zadovoljene na pristojan način. Htjeli bismo reći da bi ta njegova konstatacija bila prihvatljiva kada cijela situacija ne bi imala svoju nečasnu pozadinu, a odnosi se prije svega na niz onih skupina koje su u Međugorju pronašle više materijalne nego duhovne koristi. Pri tome npr. mislimo na jednupoznatu, i čini se *Duhom Svetim zaštićenu* (čitaj: onu koja ima dobre veze u vrhu Crkve) talijansku humanitarku i karizmatičarku, a o čijem duhovno-turističkom djelovanju u Zvirovićima pokraj Čapljine raspravlja policija. Pri tome mislimo i na druge osobe i njihova djelovanja, napose one koji su bili predmetom istrage pod kodnim imenom "Pelegrino". Pri tome mislimo i na sva ona nečasna djelovanja o kojima javnost ne zna još ništa. S obzirom na to, Šolina obrana *međugorske infrastrukture* čini nam se neobranjiva.

I za kraj se želimo osvrnuti na riječi dr. sc. Mate Zovkića, umirovljenoga profesora Novoga zavjeta na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Sarajevu i člana prve komisije za istraživanje autentičnosti Međugorja, a kojega u pozitivnom svjetlu, ali u sasvim drukčijem kontekstu, spominje i Ivica Šola. Vrlo zanimljiv intervju s njim, objavljen prije tri godine u *Globusu,* pokazuje kako je on jedan od rijetkih koji jasno, argumentirano i neizmijenjeno tvrde da u Međugorju nema nikakvoga čuda, te da je zbog toga puno puta na svojoj koži osjetio netrpeljivost zagovornika *međugorskih ukazanja*. Međutim, ono na što želimo

posebno upozoriti, tiče se njegovih riječi izrečenih i u navedenom intervjuu i u predavanju na jednom mariološkom kongresu, a objavljenih u tekstu *Problematični elementi u fenomenu Međugorja.* U njima se, naime, čudi i zgraža jer je u nekoliko navrata imao priliku nekim cijenjenim i učenim teolozima potkrijepiti argumentima zašto ne treba vjerovati u *međugorska ukazanja,* naglašavajući posebno nesuvislost međugorske doktrinarne strane, no oni su ga saslušali i jednostavno odgovorili: *Ja ipak vjerujem*. Mato Zovkić se nakon toga pita, a slično se pitamo i mi s obzirom na osvrt na koji se ovdje referiramo, ako jedan uvaženi i informirani teolog tako misli i ako je spreman prihvatiti Međugorje iako mu baš ništa ne ide na ruku, osim *sakralnoga ugođaja,* čemu se onda čuditi kad to čini neupućeni narod kojemu je važniji *osjećaj mira* od same Gospe.